

[Inger Merete Nordentoft.]

yderligere 1 Øre lavere, i 1943 igen 1 Øre, og i 1945 2 Øre lavere. Samtidig er det i de mellemliggende Aar lykkedes at faa betalt de 10,6 Mill. Kr., som Nedlæggelsen af Mejerierne og de øvrige Udgifter ved Mælkeordningens Gennemførelse beløb sig til.

Ogsaa selve Prisdannelsen foregaar i Øjeblikket efter bedre Principper end tidligere, idet Prisdannelsen paa en Liter Sød-mælk før 1941 fordelte sig med ca. Halvdelen til Producenten og den anden Halvdel til Behandling og Salg. Prisen var dengang 51 Øre. Fra 21. Marts 1947 har Prisen fordelt sig med 67,5 pCt. til Producenten, altsaa en vældig Forøgelse, og med 32,5 pCt. til Behandling og Salg. Mejeriernes Fortjeneste er altsaa gaaet ned til omtrent Halvdelen, fra 31,7 pCt. af Mælkeprisen til 16,3 pCt. Butikkernes Fortjeneste er samtidig gaaet ned fra 18 til 16,2 pCt., men ikke desto mindre er Butikkernes Nettofortjeneste steget i det første Aar fra 4 739 Kr. i Gennemsnit til 5 362 Kr. Mejerierne har i de forløbne Aar faaet 5 pCt. til Forrentning af deres Egenkapital og desuden pr. Liter solgt Mælk: i 1942 1,42 Øre, i 1943 0,99 Øre, i 1944 0,50 Øre og i 1945 0,51 Øre. Disse Fortjenester er ganske vist fordelt forskelligt, idet der i 1945 var 3 Mejerier, der havde en Nettofortjeneste paa mere end 1 Øre pr. l solgt Mælk, medens der var 4 Mejerier, der havde et Tab paa indtil ½ Øre pr. l Mælk. Man maa dog i det store og hele sige, at samtidig med at der er opnaaet det væsentlige Gode, at Mælkepriserne er blevet nedsat for Forbrugerne, har saavel Mejerier som Udsalgssteder faaet en Fortjeneste, som maa siges at være tilfredsstillende.

Jeg kan ikke se dette Lovforslag som andet end et Forsøg paa at gengive Mejerierne deres Mulighed for selv at skalte og valte med den for Befolkningen saa livsvigtige Mælkeforsyning ud fra Grundsynet: størst mulig Profit.

De borgerlige Repræsentanter i Storkøbenhavns Mælkeudvalg udtalte efter et Forlydende, der har været offentligt fremsat, i 1947 i Udvalget, at de intet har at indvende imod Ordningens tekniske, økonomiske og praktiske Retningslinier, men at de af politiske Grunde maa gaa imod Ordningen. Sandheden om dette Lovforslag er efter min Mening den, at det ikke tilsigter en Varetagelse af de mange Forbrugeres Interesser, men udelukkende af Mejeriernes. Mit Parti kan derfor ikke give Lovforslaget sin Støtte. Jeg kan derimod tilsige vor Støtte til enhver Bestræbelse for at faa

alle privatøkonomiske Interesser i Mælkesalget afviklet.

Selvfølge sig skal Mælkeordningen ikke være en Sovepude for de Mejerier, der er i Dag, men det maa blive den højtærede Ministers Opgave gennem Mælkeudvalget at sørge for, at dette ikke sker. En Sikkerhed for Offentligheden vil det vel være; hvis det blev krævet, at Regnskaberne skulde fremlægges offentligt, og hvis ikke blot Københavns Magistrat — der nu har en Politiker og to Embedsmænd i Udvalget —, men ogsaa Københavns Borgerrepræsentation fik Indseende med Mælkeudvalgets Arbejde, saaledes at Forbrugernes Interesser stadig væk blev skubbet længere og længere frem i Forgrunden. Saadanne Bestræbelser vil til enhver Tid kunne regne med mit Partis Støtte.

Hans Hansen (Rørby): Vi er fra Retsforbundets Side principielt enige i det Forslag, der er fremlagt og motiveret af det ærede Medlem Hr. Anker Lau, og i de Betragtninger, der er fremsat af det ærede Medlem.

Den højtærede Handelsminister sagde, at Prisen paa Mælk var lavere end i de Byer, hvor man ikke havde gennemført Mælkerationering. Hvis man tager alt i Betragtning, f. Eks. den bedre Service, den bedre Udbringning o. s. v., alt det, der følger med det frie Erhverv, tror jeg dog, det er meget tvivlsomt, om den højtærede Minister har Ret i denne sin Betragtning. Jeg tror, det er et Selvbedrag at anlægge den Betragtning, at en Monopolstilling kan billiggøre en Vare; al praktisk Erfaring har vist det modsatte, og selv om man maaske kan paapege, at det, der skete ved Mælkeordningen af 1940, var en direkte Nedsættelse af Prisen for Forbrugerne, tror jeg dog, at Ordningen i det lange Løb vil virke modsat. En hel Række af de Ting, man her har nævnt, om billigere Mælk til Institutioner o. s. v., er man jo, saa vidt jeg ved, kommet helt bort fra nu, og tager man alt i Betragtning, tror jeg som sagt, det er et Selvbedrag at mene, at en Monopolstilling overhovedet kan billiggøre en Vare.

Vi er naturligvis opmærksom paa, hvad der sker med dette Forslag under Udvalgsbehandlingen, men jeg kan sige straks, at vi er principielt indstillet paa at støtte ethvert Forsøg paa at frigøre Erhvervs livet, ikke for Erhvervets Skyld; men i det lange Løb er den eneste Maade, hvorpaa man kan holde Priserne reelle inden for et hvilket som helst Erhverv, fri Konkurrence